«Ενός δέ εστι χρεία» (π. Κωνσταντίνος Στρατηγόπουλος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 20 Νοεμβρίου, 2012

Απομαγνητοφωνημένη ομιλία του πρωτοπρεσβύτερου Κωνσταντίνου Στρατηγόπουλου, επάνω στο χωρίο του κατά Λουκάν Ευαγγελίου, κεφάλαιο 10ο, στίχοι 38 έως 42 και κεφάλαιο 11ο, στίχοι 27 έως 28, στα πλαίσια της ερμηνείας του κηρύγματος της Κυριακής, που έγινε την Κυριακή στις 21-11-2004.

Εορτάζοντας τη σημερινή εορτή των Εισοδίων της Θεοτόκου θα μπορούσε κάποιος να αναρωτηθεί τι νόημα έχει αυτό το γεγονός για εμάς, πέρα από την ιστορική του διατύπωση και μάλιστα αν σκεφτεί περισσότερο, πως αυτό το γεγονός δεν περιγράφεται μέσα στην Αγία Γραφή, αλλά προέρχεται από τη παράδοση των συναξαρίων της Εκκλησίας μας, όπως συμβαίνει και με το γεγονός της Γεννήσεως της Θεοτόκου ή το γεγονός της Κοιμήσεώς της.

Αυτά τα μεγάλα γεγονότα, που είναι αληθινά, η Εκκλησία έρχεται και τα προβάλλει. Και ρωτάω είναι απλώς μια ιστορική ανακύκλωση των πραγμάτων; Είναι μια θύμηση;

Για να βρούμε την απάντηση μέσα από το λειτουργικό και ερμηνευτικό ήθος της Εκκλησίας μας, ας ανατρέξουμε στο ευαγγελικό κείμενο του Ευαγγελιστή Λουκά, που όπως ξέρετε πολύ καλά, η Εκκλησία μας διαβάζει πάντοτε όταν είναι εορτή της Παναγίας (θεομητορική εορτή). Είτε στην Παράκληση είτε [όταν] εορτάζει η Παναγία μας διαβάζεται το ίδιο ευαγγελικό κείμενο, που δεν έχει καμία σχέση ούτε με τη Γέννηση, ούτε με τα Εισόδια, ούτε με την Κοίμηση της, ούτε με κάποιο γεγονός παρακλητικό θα έλεγα.

Έχει όμως νόημα αυτή η περικοπή και θα σταθώ σε ένα κεντρικό της σημείο. Είναι πολλά τα σημεία που θα μπορούσε κάποιος να αναλύσει, αλλά θα σταθώ στο κεντρικό της σημείο, στο αξονικό της σημείο, που μπορεί ακριβώς να μας βοηθήσει σε αυτή την αναζήτηση και να ωφεληθούμε βαθύτατα και να θεραπευτούμε ουσιαστικά ζώντας μέσα στην Εκκλησία.

Να ανασύρω αυτή την κεντρική φράση που είναι κατανοητή μεν, αλλά αρκετά προκλητική, κι επειδή είναι προκλητική γίνεται μετά και ακατανόητη. Είναι η φράση που λέει ο Χριστός στη Μάρθα: «ἑνός δέ ἐστι χρεία». Βέβαια, μπορούν να υπάρχουν πολυποίκιλες προσεγγίσεις της φράσης «ἑνός δέ ἐστι χρεία» και βέβαια θα μπορούσε κάποιος να προκληθεί ή να διαμαρτυρηθεί για το κείμενο, για το τι σημαίνει αυτό το «ἑνός»;

Ο άνθρωπος είναι ένα πολυπράγμων ον. Έτσι τον έκανε ο Θεός, περπατάει, τρέχει, δουλεύει, κοιμάται, κάνει πολυποίκιλα πράγματα, βλέπει, ακούει, σκέπτεται ταυτόχρονα.

Τι σημαίνει το «ἑνός δέ ἐστι χρεία»; Μπορεί [ο άνθρωπος] να παρατήσει όλα τα άλλα και να κάνει [μόνο] ένα πράγμα; Να διαλέξει κάτι από όλα αυτά; Μπορεί [για παράδειγμα κάποιος] να δώσει βαρύτητα μονάχα στον ένα τροχό του αυτοκινήτου ή σε μια έκφραση του μηχανισμού ενός μηχανήματος;

Τι σημαίνει το «ἑνός δέ ἐστι χρεία»; Πολλοί το ερμήνευσαν κι είπαν: «τα παρατάς όλα και κάνεις μόνο αυτό», αλλά όποιος μπει στην ερμηνευτική ή στο ερμηνευτικό κάλλος του κειμένου θα ανακαλύψει κάτι καταπληκτικό που δίνει απάντηση στο αρχικό μας ερώτημα.

«Ἑνός δέ ἐστι χρεία».

Προσέξτε, να κοιτάξω λίγο τον μικρόκοσμο, εμάς, που είμαστε πλάσματα, που έχουμε πάνω μας ένα σωρό δομές και λειτουργίες και ταυτόχρονα και τη κοινωνία μας, που είναι μια κοινωνία κι αυτή πολυσχιδής. Η φράση «ἑνός δέ ἐστι χρεία» δεν σημαίνει ένα (αριθμός). Να παίξω με τη λέξη; [Σημαίνει] αυτό που θα ενώσει τα πάντα σε «Ένα»[1]. Το ένα δεν σημαίνει πάντα ένα [νούμερο]. Έχει μια μοναδικότητα, αλλά υπάρχει και δεύτερο και τρίτο και θα έλεγα, αν δεν υπάρχει το δεύτερο και το τρίτο, τι νόημα έχει το ένα;

Αυτό λοιπόν το «ἑνός δέ ἐστι χρεία» οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις λένε ότι είναι μια πρόκληση ενότητας. Να εφαρμόσω [τώρα] αυτό το στοιχείο της ενότητας του «Ενός», πάνω στον εαυτό μας και πάνω στα κοινωνικά δεδομένα;

Ας ξεκινήσω από τα κοινωνικά δεδομένα. Βλέπετε, όλοι ζούμε με όποιον τρόπο θέλουμε, είναι αυτή η ελευθερία που μας χαρακτηρίζει και μπορεί αφού όλοι είμαστε ελεύθεροι να ζούμε αποσπασμένοι δαιμονιωδώς. Αν αυτές τις πολυποίκιλες εκφράσεις της ζωής μας - που δεν είναι κακές - κάποιος δεν τις ενώσει σε έναν κοινό στόχο, όλη η ζωή μας είναι μια δαιμονιώδης, διχασμένη κοινωνική ζωή. Τι μας ενώνει; Ο Χριστός και η Εκκλησία. Στρεφόμενοι όλοι προς Αυτόν αποκτούμε ένα κοινό, ενιαίο, ενωτικό στόχο και χωρίς να καταργήσουμε τις επιμέρους δομές της

υπάρξεως μας - όπως ζούμε στη γειτονιά μας, στην πόλη μας, στο κράτος μας - επειδή έχουμε μια κοινή ενωτική αναφορά γινόμαστε «Ένα» χωρίς να είμαστε ένα (νούμερο) και είμαστε «Ένα»!

«Ἑνός δέ ἐστι χρεία».

Εάν αυτό το εφαρμόσω πάνω στον εαυτό μου, που κι αυτός είναι πολυμερής, νους, καρδιά, ψυχή, σκέψη, θυμικό - ένα σωρό λέξεις λένε οι άγιοι πατέρες για την ύπαρξη του ανθρώπου - το ίδιο πράγμα θα εφαρμόσω και θα πω. Όλα αυτά τα πολυποίκιλα μεγέθη, ακόμη και οι πολυποίκιλες σκέψεις που κάνω κάθε μέρα -εκατομμύρια σκέψεις περνάνε από τον νου μου, εκατομμύρια κινήσεις κάνω, όλος ο οργανισμός μου κινείται - όλα αυτά με έναν δικό τους τρόπο λειτουργούν, αλλά αποκτούν αυτό το ενωτικό στοιχείο του «Ενός». Όλα μαζεύονται και συγκεντρώνονται σε «Ένα» στοιχείο. Προς τον Θεό και προς τον Χριστό. Και πέρα από αυτό, δεν είναι μια θεωρητική πρόσβλεψη στον Χριστό, αλλά μια πρακτική Χριστοποίηση του ανθρώπου, όπου ζώντας εν Χριστώ που ενώνει τα πάντα, ενώνεις κι εσύ τον εαυτό σου και τα πάντα. Η παρουσία ενός αγίου που είναι η χριστοποιημένη παρουσία του ανθρώπου πάνω στη γη, ενώνει τον κόσμο γύρω του κι ας μαρτυρεί. Η παρουσία του Χριστού στη ζωή μας ενώνει τα πάντα και ξεπερνάει τους διχασμούς μας.

«Ἑνός δέ ἐστι χρεία».

Και επειδή η Παναγία μας εκεί στράφηκε και τα ένωσε όλα προς Αυτόν, αυτή η ευαγγελική περικοπή αναγιγνώσκεται πάντα στις εορτές της και προκαλεί πια πολύ βαθειά. Στα δύο επίπεδα - θα μπορούσατε να βρείτε κι άλλα επίπεδα - του δικού μας μικρόκοσμου και του γενικότερου κοινωνικού μακρόκοσμου, αυτό [για] να το εφαρμόσετε. Είναι όχι μόνο απλώς μια πρόταση, αλλά μια πολύ βαθειά εκρηκτική λύση των καθημερινών διχασμών της κοινωνίας μας και επιπλέον των προσωπικών μας διχασμών, όπου ο καθένας κάνει διάφορα πράγματα τα οποία είναι διχασμένα, αποσπασματικά κι όλα τους δεν ενώνονται στο «Ένα», στην ενότητα του «Ενός».

«Ἑνός δέ ἐστι χρεία».

Θα τολμήσω να πω, τελειώνοντας αυτή τη σύντομη αναφορά σε αυτό το βαθειά θεραπευτικό και καλλιεπές κείμενο, ακριβώς για να το προσλάβουμε με αυτή την ενωτική αγαπητική διάσταση που βάζει το Ευαγγέλιο στα μάτια μας και εφαρμόζοντας το, όχι απλώς για να ξεπεράσουμε ηθικίστικα κάποιες μικροδιαφορές που έχουμε με τους άλλους. Χριστοποιούμενοι σημαίνει ενοποιούντες τα πάντα στη ζωή μας, να ενοποιούμε τα πάντα γύρω μας εν Χριστώ, με τις πρεσβείες της Παναγίας μας.

Παραπομπή:

[1]. (ἵνα ὦσιν ἕν): Κατά Ιωάννην Κεφ. 17 στιχ. 12

(Πηγή: floga.gr)

Διαβάστε περισσότερα κείμενα του π. Κωνσταντίνου πατώντας εδώ